

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Norges forskningsråd

Notat og kopi på høringsinnspill

Dato: 26.01.2024

NIBIO

Postboks 115, 1431 Ås

Tlf: 406 04 100

post@nibio.no

nibio.no

Org. nr: 988 983 837

Innspill til Forskningsrådets strategi

Vi viser til [invitasjon](#) fra Norges Forskningsråd på deres nettsider 13. desember 2023, til å gi innspill på utkast til revidert strategi. Utkastet bygger blant annet på flere og brede gjennomførte innspillsprosesser og dialogmøter. NIBIO har ikke deltatt i forarbeidet. Vi viser imidlertid til vårt innspill til Kunnskapsdepartementet 1. september 2023, knyttet til regjeringens arbeid med stortingsmelding om forskningssystemet og Forskningsrådets rolle og funksjon.

Vårt innspill er levert i et standardisert skjema på nett, hvor det er bedt om innspill til to hovedspørsmål:

- Er de viktigste utfordringene og behov for endringer beskrevet i utkastet?
- Har vi løftet fram de viktigste prioriteringene for å oppnå de endringene som er beskrevet?

Om Forskningsrådets gjeldende strategi og revidert utkast

Nåværende strategi for Norges forskingsråd 2020-2024 er gitt navnet *Idékraft verden trenger*. Strategien har tre mål; bærekraftig utvikling, grensesprengende forskning og radikal innovasjon, samt omstilling i næringsliv og offentlig sektor. Under målene er det oppsummert innsats for hvordan målenes skal nås. Det er videre gitt fem strategiske områder som krever en tydelig satsning: hav, grønt skifte, helse og velferd, teknologi og digitalisering, samt samhørighet og globalisering.

Utkastet til revidert strategi inneholder seks målområder:

- Høy kvalitet og tilgjengelighet i forskning
- Miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft
- Styrket konkurransekraft og innovasjonsevne
- Velfungerende forskningssystem
- God rådgivning
- Virksomhetsutvikling

, med 19 underliggende prioriteringer.

NIBIO

Det vises i høringsnotatet bl.a. til regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023-2032 (LTP), som har et tiårig perspektiv, med konkretisering av mål og prioriteringer for fireårsperioden, som ramme for virksomhet og strategi. Planen blir revidert og blir lagd fram kvart fjerde år i form av ei melding som blir behandla i Stortinget.

Strategien er videre knyttet til overordnede mål, tematiske prioriteringer og samfunnsoppdragene som er gitt i LTP, EU kommisjonens samfunnsoppdrag, samt regjeringens satsing på forskningsinfrastruktur og kunstig intelligens.

NIBIOs leverte svar fremgår under.

Med vennlig hilsen

Per Stålnacke

Forskningsdirektør, NIBIO

Innspill til Forskningsrådets strategi

Uttalelse - NIBIO

Status	Innsendt til Norges forskningsråd Innsendt og bekreftet av instansen via e-post
Innsendt av	Jens Wollebæk
Innsenders e-post:	*****
Innsendt dato	26.01.2024
Navn på forskningsinstitutt:	NIBIO Forskningssinstitutt (Offentlig)
Stilling	Seniorrådgiver

✓ Jeg bekrefter at uttalelsen er på vegne av hele forskningsinstituttet

Innspill til Forskningsrådets strategi

Avsender: Norges forskningsråd

1. INNLEDNING

Forskningsrådets styre utarbeider ny strategi for vår virksomhet, som skal ferdigstilles våren 2024. Vi har gjennom det siste året hatt flere og brede innspillsprosesser og dialogmøter hvor vi har fått verdifulle innspill som vi har tatt med oss i arbeidet med utkastet til strategien. Vi inviterer nå til å gi innspill til [dette utkastet som vi tar med oss inn i den avsluttende fasen av arbeidet](#). Du finner utkastet til strategi nederst på denne siden.

[Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning, Forskningsrådets vedtekter, og regjeringens mål for Forskningsrådet gir rammen for Forskningsrådets virksomhet og ligger til grunn for denne strategien. Strategien er en operasjonalisering av disse rammene og er vårt viktigste styringsverktøy. Målområdene i strategien beskriver hvordan Forskningsrådet kan bidra og hvor det er særlig viktig for Forskningsrådet å få til en endring. Prioriteringene løfter fram de viktigste grepene vi skal gjøre for å få til endringene og bidra til å løse utfordringene, og er ikke heldekkende for Forskningsrådets arbeid og ansvarsområder.](#)

De tverrgående og strukturelle prioriteringene i denne strategien er gjeldende for alle Forskningsrådets områder. Strategien er førende for Forskningsrådets porteføljarbeid, der porteføljeplanene og investeringsplanene angir bredden av vårt arbeid. De tematiske prioriteringene fra langtidsplanen (hav og kyst, helse, klima, miljø og energi, muliggjørende og industrielle teknologier, samfunnssikkerhet og beredskap, tillit og fellesskap) følges opp i porteføljene, og Forskningsrådets arbeid innenfor de tematiske prioriteringene omtales derfor ikke ytterligere i strategien. Les mer om Forskningsrådets porteføljarbeid her: [Porteføljer \(forskningsradet.no\)](#)

I likhet med langtidsplanen har vår strategi et langsiktig perspektiv i de overordnede linjene. De mer konkrete prioriteringene vil rulleres i takt med endringsbehovene. Parallelt med utarbeidelse av strategien pågår det en gjennomgang av forskningssystemet. Utviklingen og resultatet av dette arbeidet vil kunne påvirke innretningen og prioriteringene i strategien.

2. HVEM KAN SPILLE INN?

Vi ønsker oss innspill fra bredden av interessenter, og ber om ett felles innspill per aktør (for eksempel per fakultet ved universiteter og høyskoler, per forskningsinstitutt eller bedrift, eller per nærings-/bransje-/interesseorganisasjon, o.l).

Spørsmål om høringen

For ev. spørsmål om høringen, vennligst kontakt: Randi Myhre rmy@forskningsradet.no

Om skjema

- Det er mulig å videresende skjemaet og gi både lese- og skrivetilgang til andre.
- For å sende inn det endelige innspillet må du huske å trykke "lagre" og "send inn". Du vil motta en kvittering med svarene du har sendt inn.

Med ditt samtykke

Ved å sende innspillene, samtykker du, din bedrift eller organisasjon til at vi kan behandle og samle innspillene for spesifikke formål som for eksempel i rapporter og for publisering på nettsiden samt arkivering.

Vi ber om dine kontaktopplysninger (navn, e-post og ev. institusjon). Vårt behandlingsgrunnlag er GDPR art. 6 (1) (e). Høringsinnspillene regnes som saksdokumenter og vil bli arkivert. [Les vår personvernerklæring for mer informasjon om hvordan vi behandler dine personopplysninger.](#)

Frist for skriftlige innspill: 26. januar 2024 kl 24.00

? Er de viktigste utfordringene og behov for endringer beskrevet i utkastet?

NIBIOs overordnede vurdering:

- Planen har en god samfunnsaktuell innledning som løfter opp tema som med fordel kunne knyttes bedre til prioriteringer under de enkelte målområder
- Strategien er lang og ordrik, og kan med fordel strammes opp for å vise en enda klarere retning og for å bidra til effektiv oppfølging og kommunikasjon
- NIBIO anser det som lite formålstjenlig å gjengi de overordnede målene fra langtidsplanen som målområder i strategien
- Det foreslåtte målområdet Velfungerende forskningssystem vil etter vår vurdering kunne fungere som et overordnet mål, hvor øvrige angitte målområder og elementer fra langtidsplanene fastsettes som undermål eller prioriteringer. Det er mindre logisk at et velfungerende forskningssystem likestilles med de fem andre målområdene.
- Prioriteringene er etter vår vurdering altfor løst formulert og inneholder begreper som dels ikke er utdypet i hovedteksten
- Regionalt og nasjonalt perspektiv, samt anvendbarheten av forskningen, bør komme klarere frem. Strategien og videre operasjonalisering ut i porteføljestyrene og i de enkelte utlysninger må i enda større grad reflektere norske problemstillinger og/eller områder der Norge har eller vil kunne ha internasjonalt konkurransefortrinn. Ved bruk av internasjonale fagpaneler er det viktig at Forskningsrådet sikrer kunnskap om norske forhold og behov i helhetsvurderingene
- NIBIO mener det er behov for at strategien er enda tydeligere på at kvalitet på forskning både kan være av vitenskapelig og forvaltnings- eller næringsrettet karakter. På noen områder er det riktig å være i verdensklasse. Men vi mener at vårt nasjonale forskningsråd i særlig grad må ha fokus på spesifikk kunnskap og kompetanse vi trenger for å utvikle det norske samfunnet, Da er forvaltningen og næringsenes eksplisitte kunnskapsbehov helt avgjørende å støtte opp om. Etter vår vurdering har Forskningsrådet et særskilt ansvar

her som ikke fremgår klart i strategien. Vi minner for øvrig om at Norge yter betydelige midler, f.eks. til EUs rammeprogram, for å støtte opp om internasjonalt rettet FoU arbeid

- Planen har en god samfunnsaktuell innledning som løfter opp tema som med fordel kunne knyttes bedre til prioriteringer under de enkelte målområder
- Strategien er lang og ordrik, og kan med fordel strammes opp for å vise en enda klarere retning og for å bidra til effektiv oppfølging og kommunikasjon
- NIBIO anser det som lite formålstjenlig å gjengi de overordnede målene fra langtidsplanen som målområder i strategien
- Det foreslåtte målområdet Velfungerende forskningssystem vil etter vår vurdering kunne fungere som et overordnet mål, hvor øvrige angitte målområder og elementer fra langtidsplanene fastsettes som undermål eller prioriteringer. Det er mindre logisk at et velfungerende forskningssystem likestilles med de fem andre målområdene.
- Prioriteringene er etter vår vurdering altfor løst formulert og inneholder begreper som dels ikke er utdypet i hovedteksten
- Regionalt og nasjonalt perspektiv, samt anvendbarheten av forskningen, bør komme klarere frem. Strategien og videre operasjonalisering ut i porteføljestyrene og i de enkelte utlysninger må i enda større grad reflektere norske problemstillinger og/eller områder der Norge har eller vil kunne ha internasjonalt konkurransefortrinn. Ved bruk av internasjonale fagpaneler er det viktig at Forskningsrådet sikrer kunnskap om norske forhold og behov i helhetsvurderingene
- NIBIO mener det er behov for at strategien er enda tydeligere på at kvalitet på forskning både kan være av vitenskapelig og forvaltnings- eller næringsrettet karakter. På noen områder er det riktig å være i verdensklasse. Men vi mener at vårt nasjonale forskningsråd i særlig grad må ha fokus på spesifikk kunnskap og kompetanse vi trenger for å utvikle det norske samfunnet, Da er forvaltningen og næringenes eksplisitte kunnskapsbehov helt avgjørende å støtte opp om. Etter vår vurdering har Forskningsrådet et særskilt ansvar her som ikke fremgår klart i strategien. Vi minner for øvrig om at Norge yter betydelige midler, f.eks. til EUs rammeprogram, for å støtte opp om internasjonalt rettet FoU arbeid

Etter NIBIOs vurdering er innledningen i strategien en god beskrivelse av endringene vi står ovenfor. Som eksempelvis Totalberedskapskommisjonen viser til så vil det kunne være behov for å prioritere annerledes i årene som kommer, bl.a. som følge av et endret internasjonalt trusselbilde og helhetlige vurderinger knyttet til økt selvforsyning, arealkonflikter og internasjonalt samarbeid. Beredskapsdimensjonen, f.eks. uttrykt med kunnskapsberedskap som en prioritering, foreslås omtalt.

Målområdene i strategien beskriver hvordan Forskningsrådet kan bidra og hvor det er særlig viktig for Forskningsrådet å bidra mer effektivt til endring. De tre første målområdene er en kopi av **de tre overordnede målene i LTP**. Til tross for at målene her skal støttes opp om, og at de er en viktig styringsparameter for Forskningsrådets arbeid, finner vi det mere formålstjenlig om

Forskningsrådet innledningsvis kun viser til LTP og spisser sine målområder, med underliggende prioriteringer.

Dersom målområdene fra LTP også skal brukes i Forskningsrådets strategi, så kan det vurderes om «tilgjengelig forskning» i utkastets første målområde, bør skrives om eller suppleres slik at anvendbarheten inkluderes. Strategien kan uansett få bedre frem at forskningskvalitet kan være av vitenskapelig, forvaltnings- og næringsrettet karakter.

De tre påfølgende målområdene beskriver etter vår vurdering i større grad strategiområder for Forskningsrådet selv. Helt innledningsvis i utkastet vises det for eksempel til at forskning skal bli skapt, brukt, utfordret, verdsatt og delt. Dette er verdier som bør følges opp ved eksempelvis å legge vekt på at forvaltningen bør være brukerrettet, tydelig og skapende.

Målområdet **Velfungerende forskningssystem** er en videreføring av en omtale av Forskningsrådet som Velfungerende forsknings- og innovasjonssystem i gjeldende strategi. Ved en eventuell endring til LTP henvisning som alternativ til de tre første målområdene (se over) vil det være riktig og viktig og også inkludere innovasjonsaspektet i dette målbildet. Målområdet er viktig, favner svært bredt og kunne vært vurdert som et overordnet mål. Vi vil derfor knytte et par kommentarer til dette punktet. Selv om åpen forskning inngår som en omtalt prioritering stiller vi spørsmål ved om ikke også etikk og oppfølging/implementering av forskningens resultater bør inngå her. Med bakgrunn i det uttalte målet om økt næringslivsfinansiert forskning, som det gjerne konkret og tallfestet kan vises til, mener vi videre at strategien kan bli klarere på å vise en retning for hvordan dette målet kan nås. Implementering av forskning i norske bedrifter er et moment som etter vår vurdering også bør vektlegges i større grad. For å stimulere til det anser vi det som svært viktig å fremheve betydningen av forskningens regionale tilknytning. Vi mener derfor den reviderte strategien må ha mekanismer for å identifisere og fange opp regionenes særskilte kunnskapsbehov. Avviklingen av bevilgningen til de regionale forskningsfondet er et viktig argument for dette. Men aller mest det faktum at det meste av det som skjer av innovasjon, næringsutvikling og samfunnskritiske forvaltningsprosesser har en geografisk adresse og en regional/lokal forankring, Videre kan det vurderes å analysere implementering av forskningsresultater etter endt prosjektperiode og eventuelle virkemiddeljusteringer som kan redusere flaskehalsen for bruk. Dagens FORNY-ordning bør for eksempel ha en lenger tidshorisont. Avslutningsvis kunne dette målområdet knyttes tettere opp mot det tverrfaglige og tverrsektorielle aspektet, i tråd med opplevde samfunnsutfordringer og brede tematiske utlysninger. Dette er momenter som i utkastet berøres under de tre innledende målområdene, som vi vurderer kan flyttes hit og omtales i større grad. Koblingen til Forskningsrådets fire verdier; framtidsrettet, ansvarlig, tydelig og engasjert, kan også komme tydeligere frem her.

God rådgivning som et eget mål- eller delmålområde mener vi, er et godt grep. Etter NIBIOs vurdering er det behov for et sterkt og kompetent forskningsråd for å iverksette prioriteringene

for norsk forskning fra LTP. Forskningsrådet har en sentral rolle i å veilede forskningsmiljøene i utvikling av søknader og evalueringer av disse. Som en viktig del av deres portefølje kan det vurderes å angi definerte prioriteringer knyttet til rådgivning ovenfor forskerne. Gitt innledningen i strategien om utfordringene vi som nasjon står ovenfor, samt det klare mål om økt næringsfinansiert forskning, bør også næringsorientert rådgivning som grunnlag for kunnskapsutvikling for norske behov prioriteres. Instituttsektorens samfunnsoppdrag og Forskningsrådets ansvar for sektoren bør derfor tydeliggjøres i strategien.

For å være i stand til å levere effektive tjenester og forvaltning støtter vi endringen som fremgår av utkastet hvor forhold knyttet til **virksomheten** selv er gitt som et eget målområde, eventuelt delområde. Posisjonering, veiledning og rådgivning krever at Forskningsrådet er sterk på analyse, medvirkning og øvrig forvaltning. Det er viktig å være en attraktiv arbeidsplass for å rekruttere, beholde og utvikle samfunnsrelevant kompetanse. Flere av momentene som omtales under målområdet, kan imidlertid etter vår vurdering flyttes til målområdet Velfungerende forskningssystem, slik at prioriteringer under målområdet Virksomhetsutvikling klarere avgrenses til intern virksomhet.

Har vi løftet fram de viktigste prioriteringene for å oppnå de endringene som er beskrevet?

Prioriteringene skal løfte fram Forskningsrådets viktigste grep for endringer som kan bidra til å løse utfordringene, men uten å være heldekkende for Forskningsrådets arbeid og ansvarsområder. Vi støtter vurderingen av at oppfølgingen av de tematiske prioriteringene ikke omtales ytterligere i strategien.

Etter vår vurdering er prioriteringene allerede relativt mange, noe løst formulert og inneholder begreper som dels ikke er utdypet i hovedteksten. En mer konsekvent oppbygging av målområder og enda tydeligere prioriteringer kan følgelig vurderes. Enten ved å gi en bredere inngang til målområdene, eller ved å stramme opp strategien og angi prioriteringer som punktlistor, hvor underoverskrifter inngår, uten innledning. En mere kortfattet strategi vil uansett kunne støtte seg på Forskningsrådets øvrige strategier og policyer, dersom disse oppdateres.

Med hilsen

Mari Sundli Tveit
Administrerende direktør Norges forskningsråd

Dokumentet er elektronisk godkjent